



## מז התלמוד

סדר מועד,  
מסכת ערובין, דף צ"ז (הג הסיגד)

"דאילו בדורו של משה כתיב 'הבו לכם אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם', וכתוב 'ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידועים', ואילו 'נבונים' לא אשכח" (דף ק')

מסאניה - נעליו  
ביעתא - ביצה

**הסבר:** התלמוד מספר על מעלתם של בני יששכר שהיו נבונים במידה כזו שלא נמצאה אפילו בדורו של משה רבנו.

## מז ההסטוריה

### "תרגום אונקלוס"

אונקלוס היה בן אחותו של טיטוס, ולאחר שהוא התגיר שלחו גדודי חילים לתפוס אותו אך הוא שכנע את כל הגדודים בצדקת דרכו וגם הם התגירו אחריו. כך גדוד אחר גדוד. אונקלוס חי בדורו של רבן גמליאל דיבנה והיה מקורב אליו מאוד.

אך על פי שבצעירותו אונקלוס היה נוכרי, לאחר שהתגיר הוא עלה והתעלה במעלות התורה, עד כדי כך שהוא פרסם את "תרגום אונקלוס" הידוע, המתרגם את התורה לשפה הארמית. במסכת מגילה בדרך ג', מספר לנו התלמוד שהתורה תורגמה לארמית זמן רב לפני כן, וכבר בימי עזרא הסופר היה קיים התרגום, אך בצוק העתים הוא נשכח מן ההמון, עד שאונקלוס למד אותו מפי רבותיו רבי אליעזר ורבי יהושע ופרסם אותו מחדש.

התלמוד הישראלי נוסד לראשונה בשנת 1997 על ידי הרב יצחק אבינועם, ראש מוסד תלמוד ישראלי. המוסד מפרסם את התלמוד הישראלי במסגרת פרויקט "תלמוד ישראלי" ומוציא לאור את "הדף היומי לילדים".

קטע מספר  
במדבר עם  
תרגום אונקלוס  
(Wikipedia)

סדר מועד | מסכת ערובין, דפים צ"ח-ק"ד  
פרשת תולדות | כ"ח בחשוון- ה' בסלו (21-15 לנובמבר)

## דף צ"ח: מגילת אסתר שהתגלגלה מהחלון

בשבת אסור לטלטל מרשות הרבים לרשות היחיד, ולהפך. הנה מקרה מעניין ומאתגר: אדם עמד בשבת ליד חלון ביתו וקרא במגילת אסתר עשויה קלף. פתאום באה הרוח, והמגילה נפתחה למלוא אורכה והתגלגלה למטה אל הרחוב.

צד אחד של המגילה נותר אוחז בידי האדם שעמד ליד החלון, אך הצד השני של המגילה כבר הגיע עד המדרכה.

האם מותר להרים את המגילה מרשות הרבים לרשות היחיד?

מדין תורה אין איסור להרים את המגילה, מפני שלא כל המגילה ברשות הרבים, רק חלק ממנה, והמכניס חלק של חפץ בלבד מרשות הרבים לרשות היחיד, אינו עובר על איסור התורה.

אלא שחכמים אסרו להעביר גם חלק מחפץ, אבל במקרה הזה הם התירו להרים את המגילה, מפני קדושתה. זו שיטת רבי שמעון.

## דף צ"ט: שלושת שלבי מלאכת הוצאה

בשבת אסור להוציא חפצים מרשות הרבים לרשות היחיד ומרשות היחיד לרשות הרבים.

מלאכת ההוצאה מורכבת משלושה שלבים: א. עקירה. ב. העברה. ג. הנחה.

א. עקירה: צריך לעקור את החפץ מן המקום בו הוא מונח, לרשות הרבים או לרשות היחיד.

ב. העברה: צריך להעביר את החפץ לרשות השניה.

ג. הנחה: אחר כך צריך להניח את החפץ ברשות האחרת שאליה העבירו אותו.

## דף ק: שימוש בעץ בשבת

אין להשתמש בשבת בעץ הנטוע באדמה, אסור להיתלות בו, לטפס עליו או להישען עליו.

חכמים חששו, שמא תוך כדי השימוש בעץ יתלשו ממנו ענפים, ובשבת הרי אסור לעשות כן. הן התולש ענף או עלה בשבת עובר על איסור "קוצר". חכמים גם אסרו לעלות על האילן ביום שישי ולהישאר בו בשבת.

מה עושים אם מישהו לא ציית לתקנת חכמים וטיפס בשבת על העץ? אמרו חכמים שאדם כזה יקנס בכך שאסור לו לרדת מן העץ עד מוצאי שבת ועליו להישאר על העץ כל השבת.

תקנת חכמים שאין להשתמש בשבת בעצים, אינה כוללת עצים שאינם גבוהים שלושה טפחים. לפיכך, מותר להשתמש בשבת בעצים שאינם גבוהים שלושה טפחים.





## דבר תורה

בפרשתנו מתגלית אהבתו הגדולה של יצחק לעשיו שהיה רשע. שיאה של אהבה זו מתבטא ברצונו של יצחק לברך את עשיו.

**כיצד ייתכן שיצחק אבינו שהיה חכם וגדול לא הבחין בערמומיותו של עשיו ורצה להעניק לו את הברכה?**

הרב קוק מבאר שיצחק אבינו רצה להבטיח שזרעו אחריו ימשיך את גילוי מלכותו של ה' בעולם המעשה. הוא ידע שיעקב הוא איש תם ויושב אוהלים, אך חשב שמתוך האוהל אי אפשר לגלות את ה' בחיי המעשה. דווקא עשיו, עם כל העזות והגסות שבו - היה מחובר לעולם המעשי והחומרי ויצחק ראה בו את הפוטנציאל לגילוי שם ה'. כשיעקב נכנס במרמה לקבל את הברכה הבין יצחק שגם יעקב יודע "לצאת מן האוהל" ולחזור בדרכים עקלקלות כדי להשיג את מה שצריך. באותו רגע הוא הבין שה"קול קול יעקב" אך עם זאת יש כאן את "ידי עשיו" המבטאות את היכולת לפעול ולהופיע את חיי הקדושה בעולם המעשי.



## מתפללים

**לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי סוער:**

האחים התאומים של משפחת כהן הגיעו לגיל 6 והתכוננו לעלות לכיתה א'. עם כל השמחה וההתרגשות שבדרך, בקרב בני משפחה החל דיון סוער שיהיו לו השלכות על עתידם של תאומים - האם לשלוח אותם לבית ספר אחד ושילמדו באותה כיתה, או אולי לשלוח אותם לשני בתי ספר שונים, וכל אחד ילמד במקום אחר לגמרי.

### מצד שני:

אם הם יהיו כל הזמן ביחד עלולים כולם להשוות ביניהם כל הזמן, אולי זה יפריע לרכוש חברים חדשים, ואולי זה יפריע לכל אחד מהם לפתח את האישיות העצמאית שלו. אולי עדיף שיגדלו בנפרד כל אחד במוסד חינוכי אחר.

### מצד אחד:

הם אחים שקשורים זה לזה, יהיה להם תמיד כיף ביחד, הם תמיד יוכלו לתמוך לעזור ולשחק אחד עם השני, וגם להורים יהיה קל שהם לומדים באותו מקום ומתחנכים לפי אותו קו חינוכי.

## א...מה? ע'תכס?



אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התמלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל [talmudisraeli@medison.co.il](mailto:talmudisraeli@medison.co.il) עם שם משפחה ועיר מגורים תחת הנושא "דילמה"



## מי אני |



- א. הייתי נשיא ישראל אחרי המרד הגדול וחורבן בית המקדש השני.
- ב. הנכד שלי הוא רבי יהודה הנשיא עורך המשנה.
- ג. גם אבי היה נשיא, ולסבא שלי קראו גמליאל.
- ד. רבן יוחנן בן זכאי היה רבי. אונקלוס הגר חי התקופתי והיינו קרובים מאוד אחד לשני. רבי עקיבא היה תלמידי.

לְעַלְמֵי עָלְמָא לְעַלְמֵי עָלְמָא



## חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

### שניים מקרא ואחד תרגום

חז"ל הורו שבמהלך השבוע יש לקרוא את פרשת השבוע הבאה "שניים מקרא ואחד תרגום". הכוונה היא שיש לקרוא כל פסוק בפרשה פעמיים כפי שהוא כתוב, ולאחר מכן לקרוא פעם אחת את תרגום אונקלוס לארמית של פסוק זה. את הקריאה הזו יש להשלים לפני קריאת התורה בציבור בשבת בבוקר.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0	
התלמוד חתימת 495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	הקמת ביהמ"ק ה-2	חורבן ביהמ"ק ה-1	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	אפרים ומנשה	בניי במצרים	אברהם אבינו	בריאת העולם

# תלמוד ישראלי



הדף היומי לילדים



לגמלט  
 לובט וזוט מוטטק ואטמ סקלט ל' 5'  
 זמטאק טוטט זא סלט מוקלטא ל' 4'  
 ל' עט וזט סט ל' עט מוקלטא ל' 3'  
 מוקלטא סק ל' עט עט מוטמ ל' 2'  
 מוקלטא א' 1'



התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הדמות במרכז הציור?
- 2 מה הקשר בינה לבין הפסל בצד ימין?
- 3 מה הקשר בינה לבין פרשת השבוע?
- 4 איך קשור הספר שעל השולחן לדמות הזו?
- 5 מיהם החיילים שמקיפים את הדמות, ומה קרה להם על פי המסופר בתלמוד?



## מי אני?

- א. הייתי קיסר רומי רשע שהחריב את ירושלים.
- ב. יש על שמי שער גדול ברומא.
- ג. ישנה אגדה שיתוש נכנס לאף שלי וניקר לי במוח 7 שנים.
- ד. על פי התלמוד במסכת גיטין האחייך שלי הוא אונקלוס שהתגייר.

מוטמ

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ג	5260	5258	4900	4800	4650	4260	
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לזין	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים



סדר מועד | מסכת ערובין, דפים ק"א-ק"ד

**דך ק"א: רשות היחיד ורשות הרבים**

אחת משלושים ותשע המלאכות שאסור לעשות בשבת היא מלאכת "הוצאה" - אסור להוציא חפצים מרשות היחיד לרשות הרבים ולהפך, ואסור גם לטלטל חפץ ארבע אמות ברשות הרבים.

מה יהיה הדין במקרה הבא? אדם עומד ברשות היחיד, שולח את ידו לרשות הרבים, נוטל מפתח שמונח ברשות הרבים ופותח בו דלת שנומצאת ברשות הרבים. בעצם הוא לא עבר על איסור תורה, כי הוא לא העביר את המפתח לרשות היחיד, הוא רק הזיז אותו קצת ברשות הרבים - האם הדבר מותר? **רבי מאיר אומר שחכמים תיקנו שלא לעשות כן**, כי הוא הרי עומד ברשות היחיד, ובטעות, הוא עלול לקחת אליו את המפתח שהוא מטלטל ברשות הרבים, ואז הוא עבר על איסור הוצאה.

**דך ק"ב: נגינה בכינור בבית המקדש בשבת**

כאשר מקריבים קורבן ציבור בבית המקדש, מנסכים יין על גבי המזבח ובאותה שעה הלויים מנגנים בכלי נגינה. אחד מכלי הנגינה היה כינור. איך הכינור משמיע קולות נגינה? על הכינור מתוחים חבלים מצד לצד, החבלים הללו מכונים "מיתרים", וכאשר המנגן בכינור פורט באצבעותיו על המיתרים, הם משמיעים קול יפה.

המשנה אומרת, **שאם בשבת נקרא אחד המיתרים של כינור המקדש, מותר לקשור אותו מחדש למקומו ולתקן אותו**. חלק מהתנאים מסבירים, שאפילו שבשבת אסור לקשור מיתרי כינור, והעושה כן עובר על איסור מן התורה, אבל כדי לנגן בכינור המקדש לצורך מצות הקרבן קורבן, מותר לעשות כן.

**דך ק"ג: פריכת גמי" על האצבע.**

חז"ל תיקנו, שאדם החולה במחלה שאינה מסוכנת, והוא מסוגל לאכול, ללכת לשבת ולהתנהג כאדם רגיל, לא יטול תרופה בשבת גם אם חש כאב באחד המקומות בגוף. מדוע? **כי תרופות רבות מכינים על ידי שחיקה (טחינה) של כל מיני צמחים וחומרים, וחכמים חששו, שאדם הלוקח תרופה, בטעות עלול לשחוק צמחים וחומרים כדי להכין את התרופה ויעבור על איסור, לכן הם תיקנו שחולה כזה, לא יטול תרופות בשבת.**

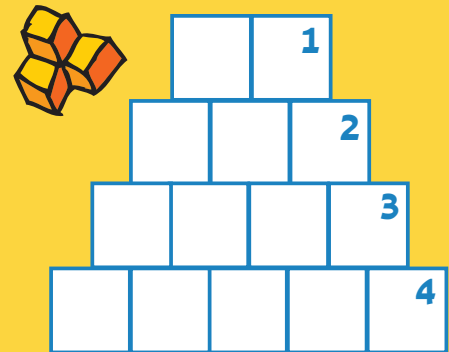
אולם כהן העובד בבית המקדש, רשאי לכרוך גמי על אצבעו, אם יש לו פצע באצבע. ה"גמי" הוא צמח שמרפא את המכה, והכהן רשאי לעשות כן בשבת, מפני שאין זה מכוון בית המקדש שהכהן עובד כאשר רואים שיש פצע באצבעו.

**דך ק"ד: איסור נגינה בכלי נגינה בשבת**

חכמים תיקנו שבשבת וביום טוב, אין לנגן בכלי שיר, בכינור, בפסנתר, בתוף, בחצוצרה ועוד. מדוע תיקנו כן? מפני שהם חששו, שמא הפלי יתקלקל בעת הנגינה, והאיש שמנגן בו יתקן אותו בעיצומה של השבת. לכן אמרו חכמים: **"אין מנגנים בכלי שיר בשבת וביום טוב"**.

אדם העומד בפתח בית בשבת, רשאי להקיש על הדלת, אך על פי שנקישתו משמיעה קולות, מפני שקולות הנקישא אינם קולות שירה ונגינה, ולא אסרו חכמים להשמיע אלא קולות שיר.

**חיצת פירמיטה**



1. לא חם
2. מחיצה
3. נברא ביום השני
4. אחד משלבי מלאכת הוצאה



שבתה אסור לטלטל חפץ ארבע אמות (ערובין א)



**שאלות השבוע**

1. באיזה מקרה חייב אדם להישאר על עץ עד מוצאי שבת?
2. מדוע אסור לנגן בשבת?
3. האם מותר בשבת להתנדנד בנדנדה התלויה על ענף של עץ?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית\* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל [talmudhagrala@medison.co.il](mailto:talmudhagrala@medison.co.il) יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.\* בפיקוח רואה חשבון

